

Alföldi András tudományos életműve

beszámoló

OTKA T 048358

A pályázat legfontosabb célja Alföldi András legjelentősebb (elsősorban a két világháború között megjelent) műveinek feldolgozása és kiadása, valamint Alföldi András életművének bemutatása és a vele kapcsolatos források Debrecenben található részének összegyűjtése, rendezése és rendszerezése volt. A pályázat eredményeként egy tanulmánykötet (*Keresztény császárok, pogány Róma.* (Szerk. Patay-Horváth András-Forisek Péter), Attraktor, Máriabesnyő-Gödöllő, 2005) és egy teljes monográfia (Alföldi András: *A későrómai birodalom válaszára : I. Valentinianus és a senatus összeütközése* (Ford. Patay-Horváth András, szerk. Patay-Horváth András-Forisek Péter), Attraktor, Máriabesnyő-Gödöllő, 2006) magyar fordítása jelent meg, nyomdában van egy további monográfia (*Early Rome and the Latins/A korai Róma és a latinok.* Kéziratát ld. a program honlapján), előkészületben van egy válogatás Alföldi András vallástörténeti és néprajzi tárgyú tanulmányaiból.

A pályázat során beszereztünk egy notebookot és egy PC-t, valamint a hivatalos iratok és a levelek digitalizálására egy digitális fényképezőgépet, amely lehetővé teszi további munkánkat is. Jelentős mennyiségű szakkönyvet vásároltunk, és fedeztük a pályázat anyagából megjelent könyvek költségeit.

Előadások és publikációk

1. Forisek Péter: Ókori tanulmányok a debreceni egyetemen. (A Short History of Classical Studies at the University of Debrecen)

CLIOHres konferencia (EU 6-os keretprogram), Debreceni Egyetem, Történelmi Intézet, 2005. augusztus 26-28.

A DE Történelmi Intézete tagja a CLIOHres nemzetközi történelmi kutatóprogramnak. A program debreceni konferenciáján bemutattam a debreceni egyetem ókortörténeti és klasszika-filológiai tanszékeinek történetét.

2. Forisek Péter – Kerepeszki Róbert – Patay-Horváth András: Párhuzamos életrajzok. Alföldi András és Darkó Jenő a debreceni egyetem professzorai.

VII. Magyar Ókortudományi Konferencia, Debrecen (2006. május 26-28.)
<http://mok7.unideb.hu/program.html>.

A Magyar Ókortudományi Konferenciára készített poszterünk bemutatta a debreceni Ókortörténeti Tanszék alapításának történetét, valamint Alföldi tudományszervező tevékenységét az 1920-as években a debreceni egyetemen (régészeti tanszék alapításának kísérlete, nemzetközi kapcsolatok kiépítése). Az előadás anyagának egy része megjelent a *Debreceni Szemle* 2005/1-es számában (231-238. oldal)

3. Forisek Péter: „Készen álltam arra, hogy Svájcba jöve, egy második hazát keressek magamnak”. Alföldi András emigrációja.

Ókortudományi Társaság felolvasóülése, Budapest (2007. február 16.)

Az Ókortudományi Társaságban tartott előadásomon több eddig teljesen ismeretlen dokumentumot mutattam be, amelyek Alföldi András emigrációjával kapcsolatosak. Az előadásból készített tanulmány jelent meg a *Debreceni Szemle* 2007/4-es számában (476-490. oldalakon), valamint kibővített formában angolul tanszékünk sorozatában a Hungarian Polis Studies-ban (*Kalendae. Studia Sollemnia in memoriam Johannis Sarkady*. (ed. György Németh) Debrecen 2008. 117-132).

4. Forisek Péter: Andrew Alfoeldi and the Research of the Eastern Celts in Hungary.

The Moore Institute for Research in the Humanities and Social Studies, National University of Ireland, Galway, Írország (2007. március 6.)

A galway-i Moore Institute a kelta tanulmányok egyik európai központja. A központ vezetőjének, Dáibhí Ó Cróinín-nak a meghívására előadást tartottam Alföldi András Pannonia-kutatásairól, valamint a mai Pannonia-kutatás legújabb eredményeiről.

5. Forisek Péter: Nagy Konstantin képe a 20. századi történetírásban.

Róma konferencia, ELTE Ókortörténeti Tanszék (2007. november 8.)

A konferencián tartott előadásomban végigtekintettem Nagy Konstantin keresztény-politikájával kapcsolatos történeti álláspontokat. A historiográfiai áttekintésben külön foglalkoztam Alföldi András Nagy Konstantin tanulmányaival, amelyeket meg is jelentettünk a programban. Előadásom szerkesztett változata 2008. szeptemberben jelenik meg a DE Történelmi Intézet kiadványában (Újításával megsértette a régi törvényeket és ősi szokásokat. Nagy Konstantin-képek a 20. századi történettudományban. *Történelmi Tanulmányok. AUD - Acta Historica XV* (2007) Különszám: Tolerancia-Intolerancia a történelemben konferencia, Eperjes, 2006. előadásai, megjelenés alatt, 2008.).

6. Forisek Péter: Diktatúrák metszéspontjában. A 20. század Alföldi András nézőpontjából.

Schola Europaea. Európa értékei – az értékek Európája. Rendezte: ELTE Eötvös József Collegium, PPKE BTK Klasszika-filológia és Mediévisztika Intézete, MTA DAB Bölcsélet-, Művészet és Ókortudományi Szakbizottság, DE Klasszika-filológiai Tanszék, „Centre Européen de la Culture”, Magyarországi Jacques Maritain Egyesület, „Debrecener Deutsch-Ungarischer Kultureller Verein”, Magyar Neolatin Egyesület, Schola Europaea konferencia, Budapest-Piliscsaba-Debrecen (2007. november 20-23.)

A nemzetközi konferencián Alföldi Andrásnak a II. világháború alatti és utáni leveleiből mutattam be Alföldi sorsán keresztül a magyar antifasiszta és antikommunista értelmiség sorsát a két diktatúra korában.

A pályázatot lezáró kötet (Forisek Péter: *Tanulmányok Alföldi Andrásról*. Attraktor Kiadó, Máriabesnyő-Gödöllő, 2008.) jelenleg nyomdai előkészítés előtt áll, a szöveg letölthető a pályázat honlapjáról. A kötet tartalomjegyzéke:

- Alföldi életének első szakasza a debreceni egyetemi tanárságig
- Alföldi András a debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetemen
- Alföldi András a Pázmány Péter Tudományegyetemen
- Alföldi András emigrációja
- Tanulmányok Nagy Konstantinról és a későrómai birodalomról
- MELLÉKLETEK
- Alföldi András kitüntetései
- Válogatás Alföldi Andrásról írt levelekből
- Alföldi András: A honfoglalás előtti Magyarország kutatásának mai helyzete (eredeti megjelenés: *Budapesti Szemle* 203 (1926) 344-364. old.)
- Alföldi András: Az olvasóhoz (eredeti megjelenés: *Antiquitas Hungarica* 1 (1947) 5-9. old.)
- Felhasznált irodalom

A pályázat honlapján elérhető a debreceni Alföldi-hagyaték katalógusa (http://delfin.klte.hu/~history/okor/alfoldi/dokument_menu.html), amelyben hivatalos iratok digitalizált változata érhető el, valamint Alföldi 1945 utáni levelezésének adatai. Az iratok a Debreceni Egyetem Klasszika-filológiai Tanszékének könyvtárában kérhetők ki.

A programra vonatkozó minden információ, Alföldi András levelezésének és a vele kapcsolatos hivatalos iratok digitalizált változata és a publikációk egy része megtalálható az alábbi honlapon: <http://delfin.unideb.hu/~history/okor/alfoldi.html>

Debrecen, 2008. augusztus 31.

Dr. Forisek Péter
témavezető